EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 20. 9. 2022
COM(2022) 479 final/2

2022/0294 (NLE)

Návrh

VYKONÁVACIE ROZHODNUTIE RADY,

ktorým sa mení vykonávacie rozhodnutie (EÚ) 2020/1350, ktorým sa Litovskej republike poskytuje dočasná podpora podľa nariadenia Rady (EÚ) 2020/672 na zmiernenie rizík nezamestnanosti v núdzovej situácii v dôsledku výskytu ochorenia COVID-19

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

• Dôvody a ciele návrhu

V nariadení Rady (EÚ) 2020/672 („nariadenie o nástroji SURE“) sa stanovuje právny rámec poskytovania finančnej pomoci Únie členským štátom, ktoré čelia závažnému narušeniu hospodárstva spôsobenému výskytom ochorenia COVID-19 alebo ktorým takéto narušenie hrozí. Podpora v rámci nástroja SURE slúži predovšetkým na financovanie režimov skráteného pracovného času alebo podobných opatrení, ktoré sú zacielené na ochranu zamestnancov a samostatne zárobkovo činných osôb, a teda na zníženie výskytu nezamestnanosti a straty príjmu, a doplnkovo aj na financovanie určitých opatrení súvisiacich so zdravím, a to najmä na pracovisku.

Litva požiadala 7. augusta 2020 Úniu o finančnú pomoc a Rada 25. septembra 2020 svojím vykonávacím rozhodnutím (EÚ) 2020/1355 poskytla Litve finančnú pomoc s cieľom doplniť jej vnútroštátne úsilie pri riešení vplyvu výskytu ochorenia COVID-19 a jeho sociálno-ekonomických dôsledkov pre pracovníkov a samostatne zárobkovo činné osoby.

Litva 11. marca 2021 opäť požiadala o finančnú pomoc Únie podľa nariadenia o SURE. Vzhľadom na uvedenú žiadosť bolo vykonávacie rozhodnutie Rady (EÚ) 2020/1350 zmenené vykonávacím rozhodnutím Rady (EÚ) 2021/678 z 23. apríla 2021.

Litva 8. augusta 2022 tretíkrát požiadala o finančnú pomoc Únie podľa nariadenia o SURE.

V súlade s článkom 6 ods. 2 nariadenia o SURE sa Komisia poradila s litovskými orgánmi, aby overila náhle a prudké zvýšenie skutočných aj plánovaných výdavkov priamo súvisiacich s opatreniami na litovskom trhu práce, ktoré sú spôsobené pandémiou ochorenia COVID-19. Týka sa to predovšetkým existujúcich opatrení uvedených vo vykonávacom rozhodnutí Rady (EÚ) 2020/1350:

a) režimu vyplácania dotácií zamestnávateľom na účely pokrytia odhadovaných miezd pre každú zamestnanú osobu počas nečinnosti, ktoré slúžia na podporu počas karantény a núdzového stavu. Pred 1. januárom 2021 sa zamestnávateľ mohol rozhodnúť, či využije dotácie na pokrytie 70 % platu, a to najviac do výšky 1,5-násobku minimálnej mzdy, alebo na pokrytie 90 % platu (100 % v prípade zamestnancov vo veku 60 a viac rokov), a to najviac do výšky minimálnej mzdy. Od 1. januára 2021 môže zamestnávateľ dostávať dotácie na pokrytie 100 % platu až do výšky 1,5-násobku minimálnej mzdy. Zamestnávatelia zapojení do režimu si musia prinajmenšom tri mesiace po skončení vyplácania dotácie udržať aspoň 50 % svojich zamestnancov.

b) režimu vyplácania dotácií v prípade zamestnancov vracajúcich sa po čase nečinnosti, a to až počas šiestich mesiacov po ich návrate do práce. Pred 1. júlom 2021 sa na dotácie vzťahoval strop vo výške minimálnej mzdy alebo dvojnásobku minimálnej mzdy v závislosti od hospodárskej činnosti vykonávanej zamestnávateľom. Výška dotácií vyplácaná v prvom a druhom mesiaci po návrate do práce by mohla dosahovať až 100 % platu zamestnanca, v treťom a vo štvrtom mesiaci až 50 % a v piatom a šiestom mesiaci až 30 %. Od 1. júla 2021 sa dotácie vyplácali v prípade zamestnancov vracajúcich sa po čase nečinnosti, a to až počas obdobia šiestich mesiacov po ich návrate do práce. Dotácia v prvom mesiaci pozostáva zo 100 % platu zamestnanca, táto suma však nesmie byť vyššia ako 0,9-násobok minimálnej

mzdy, v druhom mesiaci zo 100 % platu zamestnanca, táto suma však nesmie byť vyššia ako 0,6-násobok minimálnej mzdy. Tieto dotácie možno považovať za opatrenie podobné režimom skráteného pracovného času, ako sa uvádzajú v nariadení (EÚ) 2020/672, pretože boli zacielené na poskytovanie podpory príjmu zamestnancom a pomáhajú zachovať existujúce pracovnoprávne vzťahy.

Litva Komisii poskytla príslušné informácie.

Vzhľadom na dostupné dôkazy Komisia navrhuje Rade, aby prijala vykonávacie rozhodnutie o poskytnutí finančnej pomoci Litve podľa nariadenia o SURE na podporu uvedených opatrení.

- **Súlad s existujúcimi ustanoveniami v tejto oblasti politiky**

Tento návrh je plne v súlade s nariadením Rady (EÚ) 2020/672, na základe ktorého sa predkladá.

Týmto návrhom sa dopĺňa ďalší právny nástroj Únie na poskytovanie podpory členským štátom v núdzových situáciách, a to nariadenie Rady (ES) č. 2012/2002 z 11. novembra 2002, ktorým sa zriaďuje fond solidarity Európskej únie (FSEÚ) [ďalej len „nariadenie (ES) č. 2012/2002“]. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/461, ktorým sa mení uvedený nástroj s cieľom rozšíriť jeho rozsah pôsobnosti tak, aby sa vzťahoval aj na závažné ohrozenia verejného zdravia, a vymedziť osobitné operácie oprávnené na financovanie, bolo prijaté 30. marca 2020.

- **Súlad s ostatnými politikami Únie**

Tento návrh je súčasťou súboru opatrení vypracovaných v reakcii na súčasnú pandémiu COVID-19, ako je napríklad „Investičná iniciatíva v reakcii na koronavírus“, a dopĺňa iné nástroje, ktoré podporujú zamestnanosť, ako je napríklad Európsky sociálny fond a Európsky fond pre strategické investície (EFSI)/program InvestEU. Vzhľadom na to, že tento návrh využíva na podporu členských štátov v tomto konkrétnom prípade súvisiacom s výskytom ochorenia COVID-19 prijímanie a poskytovanie úverov, predstavuje druhú obrannú líniu na financovanie režimov skráteného pracovného času a podobných opatrení a pomáha chrániť pracovné miesta, a tým aj zamestnancov a samostatne zárobkovo činné osoby pred rizikom nezamestnanosti.

2. PRÁVNY ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

- **Právny základ**

Právnym základom tohto nástroja je nariadenie Rady (EÚ) 2020/672.

- **Subsidiarita (v prípade inej ako výlučnej právomoci)**

Tento návrh nadväzuje na žiadosť členského štátu a je vyjadrením európskej solidarity, keďže sa ním poskytuje finančná pomoc Únie vo forme dočasných úverov členskému štátu postihnutému výskytom ochorenia COVID-19. Takouto finančnou pomocou, ktorá predstavuje druhú obrannú líniu, sa dočasne podporí úhrada zvýšených verejných výdavkov vlád, pokiaľ ide o režimy skráteného pracovného času a podobné opatrenia, s cieľom pomôcť im chrániť pracovné miesta, a tým aj zamestnancov a samostatne zárobkovo činné osoby pred rizikom nezamestnanosti a straty príjmu.

Takáto podpora pomôže postihnutému obyvateľstvu a prispeje k zmierneniu priameho spoločenského a hospodárskeho vplyvu súčasnej krízy spôsobenej ochorením COVID-19.

- **Proporcionalita**

Návrh je v súlade so zásadou proporcionality. Neprekračuje rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie cieľov, ktoré tento nástroj sleduje.

3. VÝSLEDKY HODNOTENÍ EX POST, KONZULTÁCIÍ SO ZAINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

- **Konzultácie so zainteresovanými stranami**

Vzhľadom na naliehavú potrebu vypracovať návrh tak, aby ho Rada mohla prijať včas, sa konzultácie so zainteresovanými stranami nemohli uskutočniť.

- **Posúdenie vplyvu**

Vzhľadom na naliehavý charakter návrhu nebolo vykonané žiadne posúdenie vplyvu.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Komisia by mala mať možnosť uzatvárať zmluvy o pôžičkách na finančných trhoch s cieľom ich ďalšieho poskytovania členským štátom, ktoré požiadajú o finančnú pomoc v rámci nástroja SURE.

Okrem poskytovania záruk členských štátov sú do tohto rámca zakomponované aj iné záruky na zabezpečenie finančnej spoľahlivosti tohto systému:

- dôsledný a konzervatívny prístup k finančnému riadeniu,
- vytvorenie portfólia úverov, ktoré obmedzuje riziko koncentrácie, ročnú expozíciu a nadmernú expozíciu voči jednotlivým členským štátom, pričom sa zabezpečí poskytnutie dostatočných zdrojov členským štátom, ktoré to najviac potrebujú, a
- možnosti obnovenia úveru.

2022/0294 (NLE)

Návrh

VYKONÁVACIE ROZHODNUTIE RADY,

ktorým sa mení vykonávacie rozhodnutie (EÚ) 2020/1350, ktorým sa Litovskej republike poskytuje dočasná podpora podľa nariadenia Rady (EÚ) 2020/672 na zmiernenie rizík nezamestnanosti v núdzovej situácii v dôsledku výskytu ochorenia COVID-19

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Rady (EÚ) 2020/672 z 19. mája 2020 o zriadení európskeho nástroja dočasnej podpory na zmiernenie rizík nezamestnanosti v núdzovej situácii (SURE) v dôsledku výskytu ochorenia COVID-19[1], a najmä na jeho článok 6 ods. 1,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

keďže:

1. V nadväznosti na žiadosť Litvy zo 7. augusta 2020 Rada prostredníctvom vykonávacieho rozhodnutia (EÚ) 2020/1350[2] poskytla Litve finančnú pomoc vo forme úveru vo výške najviac 602 310 000 EUR s maximálnou priemernou splatnosťou 15 rokov a obdobím dostupnosti 18 mesiacov s cieľom doplniť vnútroštátne úsilie Litvy pri riešení vplyvu výskytu ochorenia COVID-19 a reakcii na jeho sociálno-ekonomické dôsledky pre pracovníkov a samostatne zárobkovo činné osoby.

2. Tento úver mala Litva použiť na financovanie režimov skráteného pracovného času a podobných opatrení uvedených v článku 3 vykonávacieho rozhodnutia Rady (EÚ) 2020/1350.

3. V nadväznosti na druhú žiadosť Litvy z 11. marca 2021 Rada prostredníctvom vykonávacieho rozhodnutia (EÚ) 2021/678[3], ktorým sa mení vykonávacie rozhodnutie (EÚ) 2020/1350, poskytla Litve dodatočnú finančnú pomoc vo výške 354 950 000 EUR zvýšením maximálnej výšky úveru na 957 260 000 EUR s maximálnou priemernou splatnosťou 15 rokov a obdobím dostupnosti 18 mesiacov s cieľom doplniť vnútroštátne úsilie Litvy pri riešení vplyvu výskytu ochorenia COVID-19 a reakcii na jeho sociálno-ekonomické dôsledky pre pracovníkov a samostatne zárobkovo činné osoby.

---

1 Ú. v. EÚ L 159, 20.5.2020, s. 1.

2 Vykonávacie rozhodnutie Rady (EÚ) 2020/1350 z 25. septembra 2020, ktorým sa Litovskej republike poskytuje dočasná podpora podľa nariadenia Rady (EÚ) 2020/672 na zmiernenie rizík nezamestnanosti v núdzovej situácii v dôsledku výskytu ochorenia COVID-19 (Ú. v. EÚ L 314, 29.9.2020, s. 35).

3 Vykonávacie rozhodnutie Rady (EÚ) 2021/678 z 23. apríla 2021, ktorým sa mení vykonávacie rozhodnutie (EÚ) 2020/1350, ktorým sa Litovskej republike poskytuje dočasná podpora podľa nariadenia Rady (EÚ) 2020/672 na zmiernenie rizík nezamestnanosti v núdzovej situácii v dôsledku výskytu ochorenia COVID-19 (Ú. v. EÚ L 144, 27.4.2021, s. 12).

4. Tento dodatočný úver mala Litva použiť na financovanie režimov skráteného pracovného času a podobných opatrení uvedených v článku 3 vykonávacieho rozhodnutia Rady (EÚ) 2021/678, ktorým sa mení vykonávacie rozhodnutie (EÚ) 2020/1350.

5. Výskyt ochorenia COVID-19 ochromil podstatnú časť pracovnej sily v Litve. To viedlo k náhlemu a prudkému zvýšeniu verejných výdavkov v Litve v súvislosti s opatreniami uvedenými v článku 3 písm. a) a b) vykonávacieho rozhodnutia (EÚ) 2020/1350.

6. Výskyt ochorenia COVID-19 a mimoriadne opatrenia, ktoré Litva zaviedla v rokoch 2020, 2021 a 2022 na obmedzenie jeho šírenia, ako aj jeho sociálno-ekonomického vplyvu a vplyvu na zdravie, mali a naďalej majú závažný dosah na verejné financie. V roku 2020 zaznamenala Litva deficit verejných financií na úrovni 7,3 % a dlh verejnej správy na úrovni 46,6 % hrubého domáceho produktu (ďalej len „HDP“), ktoré na konci roka 2021 klesli na 1,0 % a 44,3 %. Podľa prognózy Komisie z jari 2022 sa predpokladá, že v Litve do konca roka 2022 dosiahne deficit verejných financií úroveň 4,6 % a dlh verejnej správy úroveň 42,7 % HDP. Podľa predbežnej prognózy Komisie z leta 2022 sa predpokladá, že HDP Litvy sa v roku 2022 zvýši o 1,9 %.

7. Litva požiadala 8. augusta 2022 Úniu o ďalšiu finančnú pomoc vo výške 141 800 000 EUR s cieľom pokračovať v dopĺňaní svojho vnútroštátneho úsilia v rokoch 2020, 2021 a 2022 pri riešení vplyvu výskytu ochorenia COVID-19 a reakcii na jeho sociálno-ekonomické dôsledky pre pracovníkov. Litva predovšetkým ďalej rozšírila alebo upravila režimy skráteného pracovného času a podobné opatrenia uvedené v odôvodneniach 8 a 9.

8. V zákone č. XII-2470 o zamestnanosti z 21. júna 2016, zmenenom zákonom č. XIII-2822 zo 17. marca 2020, zákonom č. XIII-2846 zo 7. apríla 2020, zákonom č. XIII-3005 zo 4. júna 2020, zákonom č. XIV-131 z 23. decembra 2020, zákonom č. XIV-351 z 27. mája 2021 a zákonom č. XIV-911 z 20. januára 2022([4]), ako sa uvádza v článku 3 písm. a) vykonávacieho rozhodnutia (EÚ) 2020/1350, zaviedla Litva systém vyplácania dotácií zamestnávateľom na účely pokrytia odhadovaných miezd pre každú zamestnanú osobu počas nečinnosti, ktoré slúžia na podporu počas karantény a núdzového stavu. Pred 1. januárom 2021 sa zamestnávateľ mohol rozhodnúť, či využije dotácie na pokrytie 70 % platu, a to najviac do výšky 1,5-násobku minimálnej mzdy, alebo na pokrytie 90 % platu (100 % v prípade zamestnancov vo veku 60 a viac rokov), a to najviac do výšky minimálnej mzdy. Od 1. januára 2021 môže zamestnávateľ dostávať dotácie na pokrytie 100 % platu, a to najviac do výšky 1,5-násobku minimálnej mzdy. Zamestnávatelia zapojení do režimu si musia prinajmenšom tri mesiace po skončení vyplácania dotácie udržať aspoň 50 % svojich zamestnancov.

9. Podľa zákona č. XII-2470 o zamestnanosti z 21. júna 2016, zmeneného zákonom č. XIII-3005 zo 4. júna 2020 a zákonom č. XIV-351 z 27. mája 2021([5]), ako sa uvádza v článku 3 písm. b) vykonávacieho rozhodnutia (EÚ) 2020/1350, sa pred 1. júlom 2021 dotácie vyplácali aj v prípade zamestnancov vracajúcich sa po čase nečinnosti, a to až počas obdobia šiestich mesiacov po ich návrate do práce. Vzhľadom na strop

[4] TAR z 18. marca 2020 č. 05703, TAR z 9. apríla 2020 č. 07511, TAR z 11. júna 2020 č. 12829, TAR z 29. decembra 2020 č. 28988, TAR z 9. júna 2021 č. 13151, TAR z 27. januára 2022 č. 01287.

[5] TAR z 11. júna 2020 č. 12829, TAR z 9. júna 2021 č. 13151.

vo výške minimálnej mzdy alebo dvojnásobku minimálnej mzdy v závislosti od hospodárskej činnosti vykonávanej zamestnávateľom by výška dotácií vyplácaná v prvom a druhom mesiaci po návrate do práce mohla dosahovať až 100 % platu zamestnanca, v treťom a vo štvrtom mesiaci až 50 % a v piatom a šiestom mesiaci až 30 %. Od 1. júla 2021 sa dotácie vyplácali v prípade zamestnancov vracajúcich sa po čase nečinnosti, a to až počas obdobia šiestich mesiacov po ich návrate do práce. Dotácia v prvom mesiaci pozostáva zo 100 % platu zamestnanca, táto suma však nesmie byť vyššia ako 0,9-násobok minimálnej mzdy, v druhom mesiaci zo 100 % platu zamestnanca, táto suma však nesmie byť vyššia ako 0,6-násobok minimálnej mzdy. Tieto dotácie možno považovať za opatrenie podobné režimom skráteného pracovného času, ako sa uvádza v nariadení (EÚ) 2020/672, pretože boli zacielené na poskytovanie podpory príjmu zamestnancom a pomáhajú zachovať existujúce pracovnoprávne vzťahy.

10. Litva spĺňa podmienky na podanie žiadosti o finančnú pomoc stanovené v článku 3 nariadenia (EÚ) 2020/672. Litva poskytla Komisii primerané dôkazy o tom, že od 1. februára 2020 sa z dôvodu prijatia vnútroštátnych opatrení na riešenie sociálno-ekonomických vplyvov výskytu ochorenia COVID-19 skutočné aj plánované verejné výdavky zvýšili o 1 264 915 309 EUR. Predstavuje to náhle a prudké zvýšenie, pretože súvisí aj s rozšírením alebo zmenou existujúcich vnútroštátnych opatrení priamo súvisiacich s režimom skráteného pracovného času a podobnými opatreniami, ktoré sa týkajú významnej časti podnikov a pracovnej sily v Litve. Litva zamýšľa 144 350 000 EUR zo zvýšenej sumy výdavkov uhradiť z prostriedkov Únie v rámci rozpočtu EÚ a 21 505 309 EUR z vlastných finančných prostriedkov.

11. Komisia sa v súlade s článkom 6 nariadenia (EÚ) 2020/672 poradila s Litvou a overila náhle a prudké zvýšenie skutočných aj plánovaných verejných výdavkov priamo súvisiacich s režimami skráteného pracovného času a podobnými opatreniami, ktoré sa uvádzajú v žiadosti z 8. augusta 2022.

12. Finančná pomoc by sa preto mala poskytnúť s cieľom pomôcť Litve pri riešení sociálno-ekonomických dôsledkov závažného narušenia hospodárstva spôsobeného výskytom ochorenia COVID-19. Komisia by mala prijať rozhodnutia o splatnosti, výške a uvoľnení splátok a tranží v úzkej spolupráci s vnútroštátnymi orgánmi.

13. Vzhľadom na uplynutie obdobia dostupnosti pomoci uvedeného vo vykonávacom rozhodnutí (EÚ) 2020/1350 je potrebné stanoviť nové obdobie dostupnosti dodatočnej finančnej pomoci. Obdobie dostupnosti finančnej pomoci v dĺžke 18 mesiacov poskytnuté vykonávacím rozhodnutím (EÚ) 2020/1350 by sa malo predĺžiť o 21 mesiacov, v dôsledku čoho by celkové obdobie dostupnosti malo byť 39 mesiacov počnúc prvým dňom po nadobudnutí účinnosti vykonávacieho rozhodnutia (EÚ) 2020/1350.

14. Litva a Komisia by mali toto rozhodnutie zohľadniť v dohode o úvere uvedenej v článku 8 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2020/672.

15. Týmto rozhodnutím by nemal byť dotknutý výsledok žiadnych postupov súvisiacich s narušením fungovania vnútorného trhu, ktoré sa môžu vykonať najmä na základe článkov 107 a 108 zmluvy. Toto rozhodnutie nemá vplyv ani na povinnosť členských štátov oznámiť Komisii zamýšľané poskytnutie štátnej pomoci podľa článku 108 zmluvy.

16. Litva by mala Komisiu pravidelne informovať o plnení plánovaných verejných výdavkov, aby mohla Komisia posúdiť rozsah, v akom Litva plní uvedené výdavky.

17. Rozhodnutie o poskytnutí finančnej pomoci bolo prijaté s prihliadnutím na existujúce a očakávané potreby Litvy, ako aj na žiadosti o finančnú pomoc podľa nariadenia (EÚ) 2020/672, ktoré už predložili alebo plánujú predložiť iné členské štáty, pričom sa uplatnili zásady rovnakého zaobchádzania, solidarity, proporcionality a transparentnosti,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Vykonávacie rozhodnutie (EÚ) 2020/1350 sa mení takto:

1. Článok 2 sa mení takto:

a) Odsek 1 sa nahrádza takto:

„1. Únia sprístupní Litve úver vo výške najviac 1 099 060 000 EUR. Úver má maximálnu priemernú splatnosť 15 rokov.“;

b) Odsek 2 sa nahrádza takto:

„2. Obdobie dostupnosti finančnej pomoci poskytnutej týmto rozhodnutím je 39 mesiacov počnúc prvým dňom po nadobudnutí účinnosti tohto rozhodnutia.“;

c) Odsek 4 sa nahrádza takto:

„4. Prvá splátka sa uvoľní až vtedy, keď nadobudne platnosť dohoda o úvere uvedená v článku 8 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2020/672. Všetky ďalšie splátky sa uvoľnia v súlade s podmienkami uvedenej dohody o úvere alebo v prípade potreby budú podmienené nadobudnutím platnosti dodatku k uvedenej dohode alebo zmenenej dohody o úvere uzavretej medzi Litvou a Komisiou, ktorou sa nahrádza pôvodná dohoda o úvere.“

2. Článok 3 sa nahrádza takto:

„Článok 3

Litva môže financovať tieto opatrenia:

a) mzdové dotácie počas nečinnosti stanovené v článku 41 zákona č. XII-2470 o zamestnanosti z 21. júna 2016, naposledy zmeneného zákonom č. XIV-911 z 20. januára 2022;

b) mzdové dotácie po nečinnosti stanovené v článku 41 zákona č. XII-2470 o zamestnanosti z 21. júna 2016, naposledy zmeneného zákonom č. XIV-351 z 27. mája 2021;

c) dávky samostatne zárobkovo činným osobám stanovené v článku 5-1 zákona č. XII-2470 o zamestnanosti z 21. júna 2016, zmeneného v roku 2020;

d) dávky samostatne zárobkovo činným osobám v poľnohospodárstve stanovené v článku 5-2 zákona č. XII-2470 o zamestnanosti z 21. júna 2016, zmeneného v roku 2020.“ .

Článok 2

Toto rozhodnutie je určené Litovskej republike.

V Bruseli

Za Radu
predseda